

DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

Sant Juan. Setembre 1.993. N°. 28.

D A M U N T D A M U N T
 Revista d'informació local
 SANT JOAN (MALLORCA)

SETEMBRE 1.993-NÚM. 28
 Depòsit Legal PM-673-1991
 Domicili:
 Major, 68
 07240- Sant Joan (Mallorca)
 Tel. 52.61.83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
 Antònia Amengual Salvà
 Francesc Alzamora Bauzà
 Joan Barceló Serra
 Margalida Bauzà Bover
 Guillem Company Bauzà
 Gabriel Company Gayà
 Nino Company Perez
 Carles Costa Salom
 Josep Estelrich Costa
 Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
 Antònia-Pilar Mas Jaume
 Cati Fullana Matas
 Gabriel Monserrat Monserrat
 Joan Jaume Nigorra
 Bàrbara Matas Sastre
 Joan Matas Sastre
 Guillem Bou Mas
 Joan Gayà Matas
 Antònia Torrens Jaume
 Maria Ordinas
 Marc Vidal Bonet
Impress a:
APOSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)
Tirada. 400 exemplars

C O N T I N G U T

SALUTACIÓ, pàg. 3

NOTÍCIES LOCALS, pàg. 4 a 14

POEMES, GLOSES I GLOSADORS, pàg.
 14 a 20

OASI BAIX DE LA VILA, per M.F.H., pàg.
 21 i 22

SEQUER DE FIGUES I LES VERGES, per
 Carles Costa i Salom, pàg. 23 i 24

NOTÍCIES DE DARRERA HORA, pàg. 24.

COMENTARI, pàg. 25

DÉU SAP A ON (Conte quasi real) pàg.
 26 i 27

EL PETIT MUSEU DE LA RECTORIA; PER
 Mn. Josep Estelrich i Costa, pàg. 28, 29
 i 30

FITXES A LLOURE, per M.F.H., pàg. 31

FOTOGRAFIA DE LA COBERTA, SONIA CAMPINS,
 pintora.

FOTOGRAFIA DE LA CONTRACOBERTA: Antònia
 Caimari Jaume.

NOTA: Els escrits publicats expresen
 unicamnt l'opinió dels seus autors,
 els quals es fan responsables del
 seu contingut.

La Redacció no s'identifica necessa-
 riament amb el contingut dels escrits.

S A L U T A C I Ó

Tenim tantes coses que dir des de la tercera pàgina, que aquest mes triarem el camí més curt, fent una "salutació" molt breu, davant el perill d'intentar justificar el que no és justificable.

La Redacció

VALL D'AOSTA

Els components del grup Aires popular picca italiana. En fi, aquest de Pagesia varem visitar Itàlia el viatge va esser molt interessant passat mes d'Agost, tornarem la visita i una experiència nova. Cal dir que que ens havia fet el grup italià ens entenien molt bè degut a que dies passats, varem partir el dia els habitants de la Vall d'Aosta parlen 13 d'agost cap a Milan, després de el "Patuà" que és un dialècte de 5 hores amb autocar arribarem per l'italià, molt semblant al català.

fi a la Vall d'Aosta, lloc a on ens varem hospedar. Durant l'estància en terres italianes ens hospedarem en un col·legi d'un poble anomenat Pollein, molt aprop de la ciutat d'Aosta. Durant els deu dies d'intercanvi varem visitar diferents castells, llocs turístics, com Pila, Chamois..., que hi havíem d'arribar en telecabina. També varem poder contemplar uns paisatges molts distints als que podem veure per Mallorca, la Vall d'Aosta, a l'estiu és molt verd, en canvi a l'hivern està tot blanc tapat de neu. Varem anar al peu del Mont Blanc. Allà com a Courmayer, l'aigua és molt abundant. Varem anar fins a la frontera de França i a la frontera de Suïssa. Varem fer tres actuacions, una a Pila, una altra a Pré St. Ridier i la darrera a Chamois. Amb una paraula ens ho varem passar molt be. El menjar va esser molt bò, varem menjar típics plats de la Vall d'Aosta, típics plats italians com poden esser la "Polenta" que es faia a base de farina de maïs i formatge, o la típica i

Gillem Company Bauçà
Mª Monserrat Company

REVELLA I TEATRE

Les Festes Patronals d'enguany, de forma ocasional, acabaren amb el castell de focs artificials, ja que no s'havien pogut celebrar la nit del dissabte. Prèviament varem tenir un acte encoratjador, tota vegada que, després d'uns anys, un grup local d'afeccionats al teatre representaren l'obra: "Cavallet quan eres jove" de Joan Mas.

Una representació ben curosa a on tots i cada un dels actors compliren amb fidelitat el paper assignat, sota l'encertada direcció de Tomeu Garí.

El repertiment dels papers principals estava encapçalat per Bàrbara Matas (Cartera) i Biel Company (Boveta). Aquesta experiència els pot animar a seguir preparant noves escenificacions.

Abans d'aquesta representació teatral, els nins que anaren a l'escoleta d'estiu varen escenificar molt graciosament la rondalla d'en Petufet entre altres mostres i declamacions.

Joan Jaume i Nigorra

X I R I N G A D A

Aquest any per segona vegada la **xeringada** va està present en les Festes Patronals. Es va celebrar el 25 d'Agost a les 22:30 hores. Aquest espectacle va començar amb un correfoc fins la Plaça de la Constitució, El correfocs va consistir amb balls a ritme de tambors sostenit mengales, i rodells a les mans i amollada de coets. Quan va haver acabat la part del correfocs, els espressors varen començar a amollar xorros d'aigua. Això d'estar per davall l'aigua era cosa de joves, però també d'alguns adults. La festa va acabar dues hores més tard dins la Piscina Municipal, després de moltes relliscades, alguns esclats i sobretot una bona banyadura per a practicament tothom.

Mª Monserrat Company Bauçà
Gillem Company Bauçà

F U T B O L

A ...P E T R A

Un any més hi ha representació santjoanera de futbol base a Petra. Els jugadors que aquest anys han fitxat per l'equip del poble veí en la categoria de cadets son: Gillem Company, Robert Garcia, Miquel Gaià i Pep Florit. Esperam que els propers anys pugui haver-hi nins representant la nostra vila en un esport tan conegut com és el futbol.

Pep Florit

NECROLÒGIQUES

Mateu Gayà Bauçà (Fideuer), va morir a l'edat de 71 anys el passat dia primer de setembre.

En Mateu Fideuer era un home molt amable, un tret que caracteritza als membres d'aquesta família, que durant la seva vida laboral havia tingut distints oficis: recauats (fàbrica de gomes), picapedrer, conrador, etc.

Rebin el nostre condol la seva vídua, fills Jordi i Margalida, fills polítics, néts i altres familiars.

Catalina Font Mates (Xisqueta), va morir a l'edat de 80 anys, el passat dia 6 de setembre.

Madò Xisqueta era l'esposa de l'amo Martí Putxo, era una dona de caràcter amable i bondados, bona brodadora, de la que podrien escriure pàgines senceres.

A la secció de "Poemes, gloses i glosadors", la nostra collaboradora Catalina Jaume, fa amb els seus versos una petita semblansa de madò Xisqueta. Aprofitam aquest mes per publicar a la secció "Fitxes a lloure" una nota damunt les brodadores a màquina a on es parla de Catalina Font Mates, que va ser una gran brodadora i mestra de brodadores.

Rebin el nostre condol l'amo Martí, el seu espòs, les filles Magdalena, Maria i Catalina, els seus fills polítics, néts i nètes. La gran concurrència al seu funeral, va ser una demostració de l'estima que la gent tenia cap a la difunta i cap a la seva família.

HOMENATGE A LA MESTRA

Dª CATALINA BARCELÓ

Dins els actes de les Festes ex-alumnes, Catalina Karmany Jaume, Patronals el diumenge 22 d'Agost, la simpàtica i popular Kata, va llegir es va retre un senzill homenatge una síntesi biogràfica de la mestra a la mestra jubilada Dª Catalina jubilada. A continuació el batle Barceló Gayà (la mestra Gana) qui Gabriel Mora va entregar una placa durant els darrers 28 anys ha desenvolupat la seva tasca pedagògica a que visiblement emocionada va agrair l'escola local, Catalina Barceló la distinció rebuda, agraïment al es jubilà al començament del passat qual es va sumar Na Antònia Barceló, curs escolar. germana de l'homenatjada i també mestra retirada.

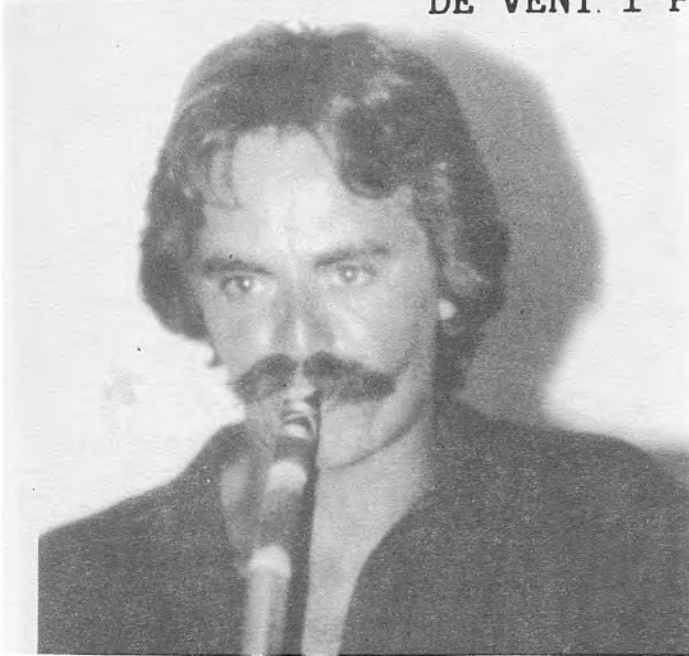
L'acte d'homenatge es va celebrar a la Sala d'Actes de l'Ajuntament, durant el qual una de les seves

Joan Jaume Nigorra

EXPOSICIÓ D'INSTRUMENTS

DE VENT I PERCUSIÓ

Quena és el nom d'una flauta de bambú amb set forats, procedent del Perú i Bolívia.

El "quenacho" té el so més profund que la quena.

El "charango" és una espècie de bandurria o guitarró, per acompanyar altres instruments, fet de fusta de taronger i amb deu cordes, típic de Bolívia i del Perú, i que està inspirat en la guitarra espanyola.

L'exposició d'instruments musicals, de vent i de percussió de **Dario Morad Gomez**, un músic i constructor d'instruments musicals, és molt interessant, Dario és investigador de la música i la cultura precolombines.

Aquest músic colombià, resident actualment a Mallorca i casat amb una mallorquina, ens donà una bona explicació sobre distints instruments fabricats per ell mateix i ens va donar també un recital de distints instruments.

El "bombo lergüero", procedent del Perú, que servia com a forma de comunicació, d'aquí el seu nom de lergüero, o sigui de llargues distàncies.

La "zampoña" flauta dels Incas peruans, de distints tamanyes, un instrument rústic de vent, compost de varies flautes.

Cridava l'atenció un xaxofon, construït de bambú, inventat pel mateix Dario.

El toyo és una mena de zampoña gegant, pròpia de Colombia, construït amb canyes de bambú, que creixen en els Andes a més de 4.000 metres d'altura.

Dario Morad i la seva dona Maria Núria, formen part del "Grupo Calima" que actua pel Port d'Andraitx i Sant Elm.

Aquest constructor d'instruments i intèrpret de la música del indis sudamericans, interessà a profans i professionals, entre els quals vàrem veure a Joan Company, director de la Coral Universitària, a Marta Company, flautista i a altres músics locals.

ESCALADA AL CAMPANAR

Un dels actes programats amb motiu de les Festes Patronals que va despertar més espectació va esser l'escalada i demostració de "rappel" al campanar que es va celebrar el dimarts al vespre, i que va córrer a càrrec del Club Tramuntana i que va ser organitzat pel Bar Can Tronca.

Durant les proves, en un moment de descans, vàrem tenir ocasió d'entrevistar a n'en Gillem Mas, fill d'en Pep Pagès i de na Rosita de Cas Secretari, que és un membre del Club Tramuntana.

Gillem, quants de participants sou?

Som cinc, en David, n'Enric, en Miquel, en Bernat i jo.

Quines són les vostres edats?

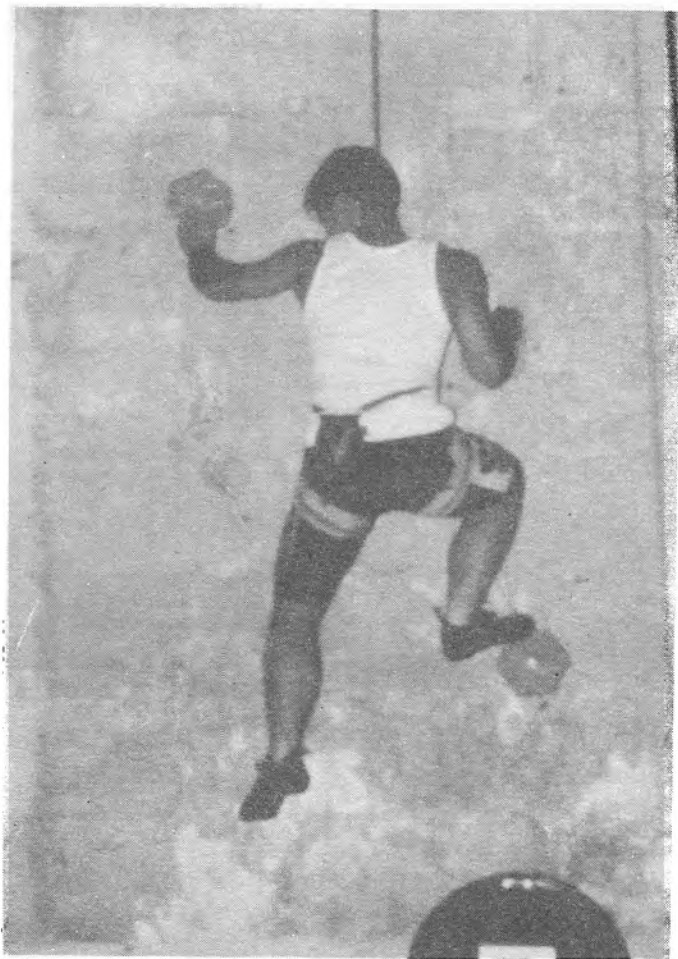
Les nostres edats oscilen entre 17 i 26 anys.

Quin temps fa que us dediqueu a l'escalada?

Alguns, per la seva edat, només fa 3 ó 4 anys, d'altres potser tenen uns 6 ó 7 anys d'experiència dins el món de l'escalada.

En què consisteix l'escalada?

Antigament s'ascendia als cims per les vies més senzilles caminant. Bè, a poc a poc es va anar augmentant la dificultat de les pujades i es varen adoptar elements d'assegurança

i de progressió (claus, empotraders, corts, ungles, etc.), i al final fa pocs anys, (uns 15 aproximadament) va aparèixer la modalitat d'escalada esportiva tal com s'ha pogut veure a la demostració del campanar.

Què es necessita per escalar?

El calçat, anomenat peus de moix, és especial. Està fet de goma per aferrar millor, la corda, un arreu, musquetons, cintes, casc, martell..., un bon coneixement de la tècnica i molt de seny.

A quina edat vàreu començar?

Entre els 15 i 18 anys és una bona edat per començar.

ESCALADA AL CAMPANAR

(ve de la pàgina anterior)

Heu sofert cap accident?

Afortunadament no hem tingut cap accident greu. Només qualche tonteria. Heu de pensar que en aquesta activitat una caiguda pot esser la darrera.

Per terme mitg, quan de quilos pesau?

Es ideal esser lleugers, però tothom hi té cabuda.

Quins altres hobbies teniu?

Ens agrada anar en bicicleta de muntanya, el piragüisme, passetjar, el mateix que qualsevol jove de Sant Joan.

Ens ha sorprès molt l'escalada d'en Balaguer. Aquest jove ho havia provat abans?

No, s'ha comportat molt bé. Es un jove amb força, coordinació i és molt valent.

Fins aquí la informació que ens va facilitar **Gillem Mas**. Les seves explicacions ens fan comprendre millor aquest esport-aventura que varem poder presenciar tots baix del campanar.

TERCERA EDAT

La Junta Directiva de l'Associació de la Tercera Edat ha programat les activitats esportives de la següent manera:

Caminades: Les caminades es faran tots els dimecres, tenint la sortida a la Plaça del Rei Jaume II (Plaça del brollador) a les 8 del matí.

Gimnàstica: En tornar de la caminada, a les 9:45, en el local social hi haurà una sessió de gimnàstica. Es convida a tots els socis que estiguin bé de salut, que participin en aquests exercicis per així millorar la seva forma física.

Petanca: Les partides de petanca es jugaran els dimecres, dissabtes i diumenges, l'horabaixa.

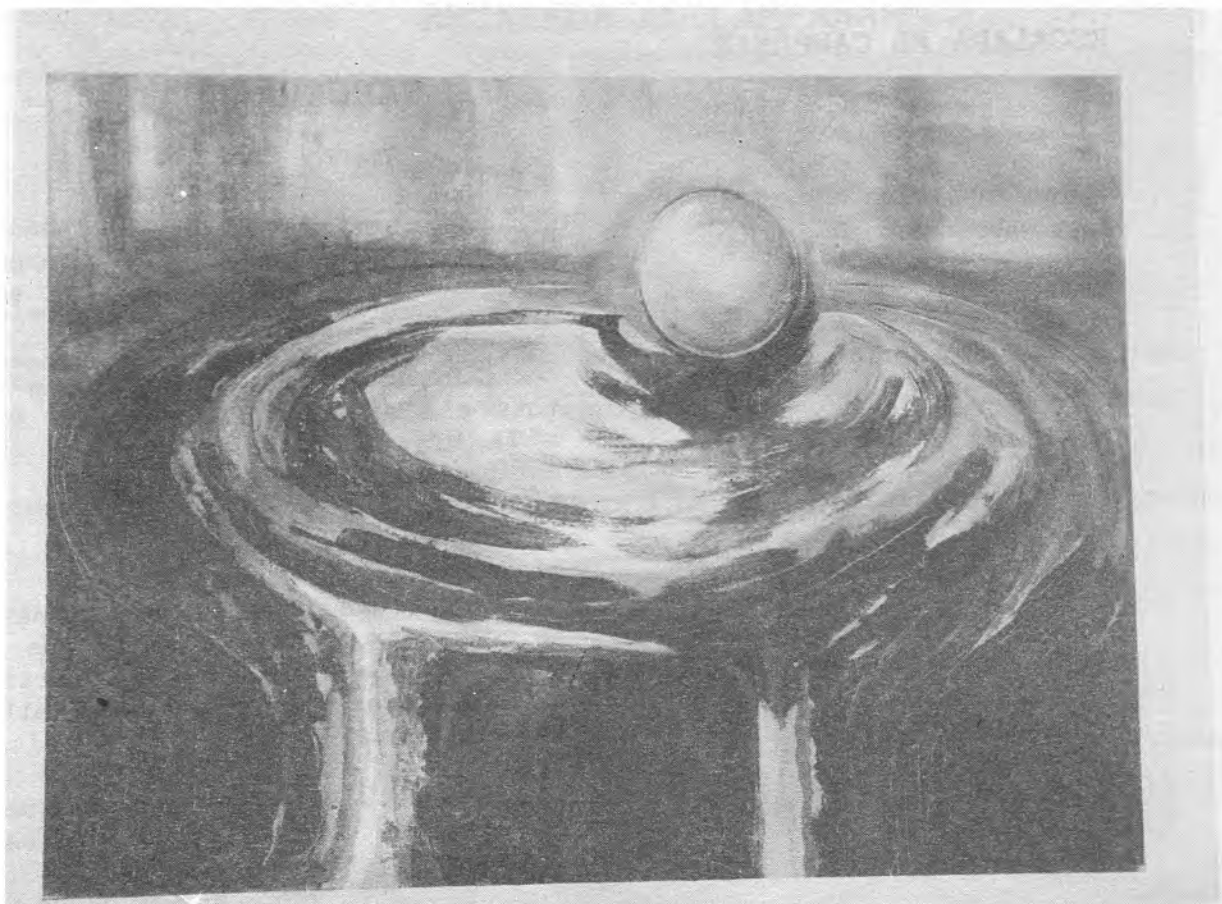
Excursions: Per dia 22 de setembre hi ha programat una excursió a Sòller, passant per Valldemossa i Deià. El dinar en el mirador de ses Barques.

HOMENATGE ELS MAJORS

Com cada any, coincidint amb les Festes Patronals, l'homenatge als majors, és una festa simpàtica i emotiva. Una atenció especial pels majors de 80 anys, gelat i ensaimades pels altres i participació de tuthom qui volgué.

Sorprenent la quantitat d'Autoritats autonòmiques i locals i de convidats que assistiren a l'acte, entre les reim recordar (qualsevol omissió és involuntària) a la Vicepresidenta del Govern Donya Rosa Estaràs, Conseller de Sanitat Sr. Cabrer, Consellera de Governació Donya Catalina Cirer, Vicepresidenta del CIM Donya Joana Vidal, President d'Associacions de la 3ª Edat Sr. Socies, President local, Delegats de les caixes d'estalvis i banca local, amb el Batle D. Gabriel Mora.

EXPISICIÓ DE SÒNIA CAMPINS

Ara fa un any, a la portada de D. D. del mes de setembre de 1.992, reproduïrem una de les obres de Sonia Campins, una obra que formava part de les pintures que havia exposat a la Banca March de Manacor. Era aquest el primer contacte amb la pintora i la seva obra.

La segona trobada amb Sonia Campins va ser el dia 21 de Març de 1.993 durant la celebració de la Festa del Pa i el Peix (Quart Diumenge) que coincidirem en el local de la Tercera Edat, a l'exposició del pintor Jaume Alzamora.

En el comentari que vaig fer de les dues exposicions (Revista D.D. núm. 22, Març 93) acabava -referint-me a Sònia- "volem confessar la nostra admiració per Sònia. Seria molt interessant que la gent de Sant Joan pogués conèixer i admirar la seva obra".

No som experts en pintura i per tant no volem dificultar la tasca

dels crítics professionals. Quan un no és un entès en la matèria només pot dir: "m'agrada" o "no m'agrada".

Sonia Campins és -per nosaltres- més que una promesa, una realitat. Tenim fe en Sonia. Creim en el seu present i en el seu futur.

Com diu Riera Ferrarí "l'art és la conjunció d'una tècnica i una filosofia pròpia", la pintura de Sonia que definirem -i no ens agrada catalogar- entre l'abstracte-figuratiu, emprant una tècnica mixta, el "colage" perquè el paper es una matèria senzilla, quotidiana, aquesta és la filosofia pròpia de Sonia que simbolitza amb una taula el lloc on roda i gira la vida de l'esser humà: el menjar, la conversa...

Per acabar aquest comentari només volem donar les gràcies a Sonia per aquesta exposició a Sant Joan, la seva pintura és comunicativa i suggerent. La seva pintura és bona.

CASES I COSES DE MALLORCA

En Joan és Mestre de Taller de Decoració, a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Palma.

Na Margarida és Mestra de Taller de Serigrafia, a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Palma.

Joan Marí Vidal i Margarida Nicolau Contestí, nascuts a Palma, tenen el títol de Graduat en Arts Aplicades i Oficis Artístics, en l'especialitat de Decoració.

En Joan i Na Margarida són un matrimoni preocupat per l'art, la decoració i l'arquitectura.

Junts han estudiat de prop les construccions de l'illa, que coneixen perfectament per la seva formació, i no sols les han analitzades sinó que, amb la seva sensibilitat d'artistes, n'han seleccionat les més característiques i les han dibuixat amb visió d'autèntics gravadors, pel clarobscur que hi imprimeixen.

Amb autèntica visió de recopiladors d'un patrimoni que estam perdent —de vegades per un «fals progressisme»—, van col·leccionant els seus apunts i dibuixos, i tenen així un autèntic arxiu històric sobre arquitectura popular mallorquina (patis, cuines, cisternes, xemeneies...); no sols de les seves estructures sinó també dels complements (treball de forja, ferramenta de portes...). Preocupats per la destrucció i pèrdua d'elements arquitectònics i urbans, aixequen plànols de les cases interessants a punt d'enderrocar, i de qualque poble que corre el perill de canviar de fesomia urbana.

Tenen material en abundància per poder editar plànols de pobles de Mallorca, amb tots els detalls de les construccions funcionals i del seu ús —feina que els hauríem d'encoratjar a continuar, per a coneixement dels mallorquins mateixos i per a la difusió d'aquests elements, que moltes vegades qualcú mana destruir per desconeixement, sense ser conscient de la responsabilitat que tenim en la salvaguarda del nostre patrimoni.

En Joan i Na Margarida no són valuosos només pel sentit acumulatiu i condensador del seu important arxiu, sinó també perquè són font de possibles solucions per a la restauració o creació de cases que es vulgui fer integrar (o bé: «que hom vulgui integrar») a l'arquitectura de l'illa.

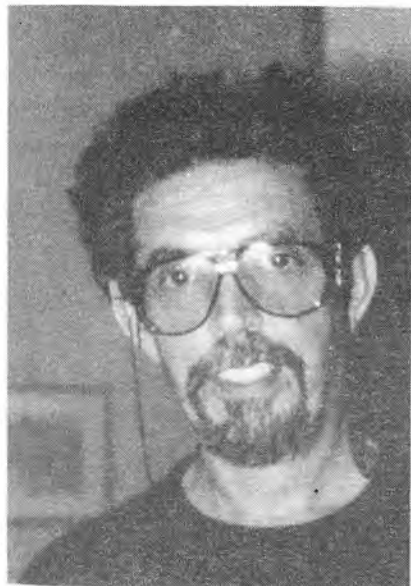
Es pot dir que són bons assessors per a la construcció o rehabilitació d'habitatges mallorquins, perquè tenen solucions, fruit de la seva tasca analítica i d'arxiu, i mans destres per expressar-se, amb els seus coneixements de perspectiva i delineació.

Per això reben l'admiració i l'aplaudiment de tots els qui coneixem la seva obra.

Salvador Palao

Un dels treballs que ha realitzat des Racó, del que n'ha sortit el Joan Marí i del que no en parla Salvador número 1, el conte "En Joanet de Palao, en el catàleg de presentació sa gerra", presentat en forma de de la seva exposició "Cases i coses còmic (tebeo)", editat per l'ajuntament de Mallorca", és la il·lustració de de Palma.

les Rondaies Mallorquines d'en Jordi

EL MUSEU PARROQUIAL

El dia del nostre Patró i després de la missa en honor a Sant Joan, fou presentat el Catàleg del Museu Parroquial, que havia estat inaugurat el 15 de Març de 1.977.

A la missa concelebrada per capellans santjoaners hi pronuncià el sermó el canonge Mn. Baltasar Coll, que després de referir-se a Sant Joan i al Museu, va tenir paraules d'elogi per la tasca parroquial realitzada durant els darrers 22 anys pel Rector **Gabriel Ferriol** que ara està apunt de deixar el càrrec per motius de jubilació. El grup Aires de Pagesia, acompanyat per les xeremies va interpretar el Ball de l'Oferta.

Acabada la missa el Rector va pronunciar unes paraules d'agraïment als qui havien possibilitat l'edició i llavors la coral parroquial va interpretar l'Himne a Sant Joan, del Mestre Rosselló Ordines.

Després Mn. Josep Estelrich i Costa presentà el Catàleg del Museu i es va referir als més valuosos objectes.

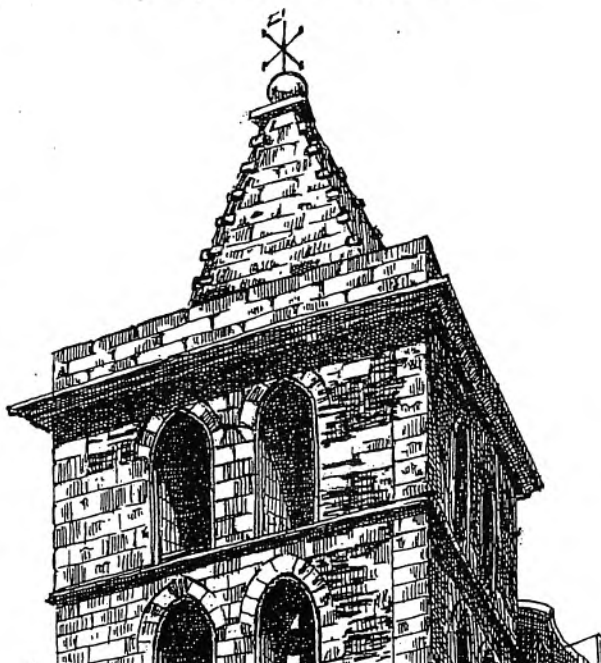
També apuntà la idea de que alguns santjoaners es constituïssen en im provisats guies per a donar a conèixer el Museu als molts de visitants que al llarg de l'any freqüenten la nostra vila.

El Catàleg, una nova aportació de Mn. Estelrich, és un llibret ben documentat a on hi figuren les dades d'origen, lloc de situació i l'ús que tingueren les més de dues-centes mostres, que es troben exposades a les tribunes de l'Església constituint un bon testimoni de la nostra història parroquial i santjoanera.

Per acabar l'acte i com a representant de la Caixa, que havia patrocinat l'edició, el santjoaner Josep Fuster, tingué unes paraules d'elogi per la tasca realitzada.

Llavors el clero, autoritats i altres feligresos visitaren el Museu i pogueren constatar la importància del Catàleg per fer-ne una visita documentada i agradosa.

Joan Jaume i Nigorra

RECTORS SOLIDARIS

Des del diumenge 12 de setembre assumeixen la direcció de la parròquia els rectors solidaris, amb motiu de la jubilació de Don Gabriel Ferriol.

L'acte de presentació fou una missa concelebrada pel Vicari Episcopal de zona Mn Rafel Umbert acompanyat pel Rector Ferriol, els Rectors Solidaris i els religiosos P. Amador Bauzá i P. Bartomeu Pastor.

Hi assistiren les autoritats locals i el cor parroquial, donant solemnitat a l'acte.

Mn Umbert tingué paraules de presentació dels Rectors Solidaris i d'explicació del que són rectors solidaris.

Acabant la missa el Rector Ferriol va dir unes paraules d'agraïment i Mn Onofre Torres tingué frases de salutació i de sol·litud cap a una continuïtat de col·laboració envers la Parròquia. Aquestes intervencions foren fortament aplaudides.

Així amb aquest acte solemne i participat s'obri una nova pàgina dins la història de la nostra Parròquia que ve precedida d'una etapa de 73 anys en què Sant Joan ha estat regit per rectors santjoaners. Com recordareu: Rector Mas 1920-1950, Rector Bauçà 1950-1971 i Rector Ferriol 1971-1993.

Un acte, per altra banda en el qual hi cap l'esperança de continuar amb un caminar afavoridor envers del desenvolupament cristià de la nostra Parròquia.

A continuació transcrivim les paraules de Mn Rafel Umbert citades amb anterioritat.

L'acompliment dels 70 anys de vida marca per als preveres de la nostra Església de Mallorca l'inici d'una etapa de descans ben merescut després de molts anys de servei pastoral

amb una responsabilitat directe parroquial. Es el cas de D. Gabriel Ferriol, el fins ara rector de Sant Joan, que el pròxim mes d'octubre complirà els 70 anys.

Dia 3 de novembre farà exactament dos anys que la vostra parròquia volgué retre homenatge a D. Gabriel amb motiu dels seus 20 anys de servei a aquesta parròquia. D. Gabriel ha estat un exemple de capellà entregat abnegadament a la seva tasca, compromès amb el seu poble, acompanyat de la gent en les seves penes i alegries, sol·licit a sembrar l'evangelí sense descans. Es avui un deure de tots reconèixer i agrair la seva entrega generosa a la casa de Déu i del poble. Reconèixer i agrair el molt de bé pastoral i de culte que ha duit a terme en favor d'aquest temple i d'aquesta comunitat cristiana.

La jubilació dels preveres no té res a veure en l'estar mans fentes, molt al contrari, a partir d'ara, D. Gabriel, alliberat de la primera responsabilitat en la direcció de la Parròquia, seguirà treballant i col·laborant en les activitats pastorals i de culte que la seva salut i la seva edat li ho permetin.

Però de veritat també que avui comença per a tots nosaltres una nova etapa.

L'equip de preveres solidaris de Porreres, Algaida i Montuïri -Mns Bartomeu Tauler, Antòni Riutort i Onofre Torres- assumeixen per encàrrec del Bisbe, la responsabilitat d'aquesta Parròquia.

El primer responsable serà Mn. Onofre Torres, de 38 anys d'edat, ordenat capellà a Santanyi fa un poc més de tres anys i des de fa un any rector solidari amb residència a Montuïri.

(Passa a la pàgina següent)

RECTORS SOLIDARIS

(Ve de la pàgina anterior)

Què significa aquesta solidaritat que ara començam?

Indica la necessitat cada vegada més urgent del treball pastoral en conjunt. Les Parròquies no són illes que tenen el seu capellà i viuen una vida cristiana al marge de les parròquies veinades, si no que des de la seva identitat com a poble, han de caminar amb més unió i solidaritat amb altres comunitats que les envolten. A més, la manca de capellans que es deixa sentir cada dia més, empeny a la nostra Església

a intuir camins de futur que facin possible aquesta solideritat. No solament serà una necessitat sinó també una realitat i que en el futur, molts de pobles hagin de compartir el mateix prevere. No sols la conveniència, sinó també la necessitat imposarà aquesta fórmula de capellans o rectors solidaris.

Suposarà un enriquiment per a la Parròquia l'haver de compartir tasques amb els altres i per tant caminar més conjuntament.

Suposarà la presència de cada un dels preveres solidaris com també una major corresponsabilitat dels seglars solidaris que suposarà més treball i dedicació.

Sant Joan tindrà, però, l'avantatge de seguir gaudint de la presència constant i del servei pastoral de D. Gabriel. Ell està disposat a realitzar aquelles tasques pastorals i de culte que no puguin assumir els rectors solidaris.

Joan Jaume Nigorra

EL NOU RECTOR

Poques coses sabem del nou Rector. Les dades que tenim ens han estat facilitades indirectament per una familiar.

Onofre Torres, ara fa aproximadament un any, el 5 de Setembre de 1.992, es va fer càrrec de la parròquia de Montuiri.

Abans havia desenvolupat la seva tasca pastoral a Llobards, durant uns dos anys. Residia a Santanyí, a on treballava, també treballava a Cala Figuera.

Actualment dóna classes a Montuiri i ens asseguren que coneix i estima al món infantil.

Entre les seves afaccions, segons ens han informat, podem destacar l'excursionisme, la música i el futbol. És un poc "fanàtic" del Mallorca i de l'At. de Bilbao.

Va néixer a Palma, més concretament a Sa Vileta, ara fa 38 anys, fill d'una família treballadora, va estudiar uns anys amb els Dominics, acabant els seus estudis per ordenar-se sacerdot en el Seminari Diocesà de Mallorca.

Quasi coincidint en la mateixa data, Sant Joan "estrenarà" Rector i Metge nous, dos càrrics de molta responsabilitat, cada un en el seu respecte redol.

Pareix que Sant Joan està de sort. Al manco la bona fama precedeix a un i altre.

Des d'aquest moment, demanam i oferim la nostra col·laboració a aquets dos "professionals" que tan poden ajudar als santjoaners.

LES PASSADES FESTES PATRONALS

Sembla que podem fer elogis
de ses festes des Patró
amb el nostre Ajuntament
i altres col·laboradors
resultaren unes festes
d'un ambient agradós
hi va haver gust . per tothom
per petits i per majors
tothom tingué el seu respecte
i referent a s'obra de teatre local
Biaxos i Capgirones
tingué gran atracció
els artistes se prestaren
un fou bò i s'altre millor
i es que va dirigir
un excellent director
de nom Tomeu Garí
home que cavilla bé
amb la feina que va fer
ho hem pogut descobrir.
S'amollada de coets
va sortir tan distinguida
que tothom quedà sorprès,
haurà batut es record
aquest any noranta-tres.

Catalina Jaume Ginard

ALS COMPONENTS DEL GRUP DE TEATRE
"BIAXOS I CAPGIRONES"

Estau molt d'enhorabona
grup "Biaxos i capgirones"
no hi ha que cercar raons
l'obra ha sortida molt bé
de segur que qualche dona
rient es banyà els calçons.

Que amb alegria i salut
repetigueu l'any qui vé
que vos aplaudiré
sempre tot lo fort que puc
i si heu de menester un substitut
també m'hi apuntaré.

Marc Vidal Bonet

A N'EN BIEL MONSERRAT

Jo te vull felicitar
bon amic villafranquer
des marge que vares fer
a damunt Es Revellar
és molt digne d'admirar
ja no pot estar més bé.

Tu tens sa vista molt prima
i es sebres vares posar
jo per cert el vaig filmar
perque el volia mostrar
a un arquitecte d'Argentina
i va dir és l'obra més fina
que se pot realitzar.

I crec que hauries de dir
que es predeny que t'he dat
és d'una gran qualitat
bo d'adobar i molt fi
i amb un material així
a quedar bé t'ha ajudat.

Alaba el meu material
i veuras lo que farem
entre tots dos el vendrem
creu-me que el tenc prou venal
i en treurem un dineral
llavors el mos repartirem.

Te donaré una comisió
i ets el meu representant
i te donaré bastant
no te quedaràs falló
i quan acabi el de Son Baró
vendrem es de Calicant.

Si no augmenten sa pensió
tant sols no mos temerem
segur que molt en vendrem
si tu saps alabar-lo
veuràs que el nostre serró
quasi quasi l'omplirem.

En cas de què no sigui així
poca cosa haurem perdut
direm que Déu mos ajud
i mos guii pel bon camí
i mentre no vengui la fi
que tinguem bona salut

Marc Vidal Bonet

AGRAIMENT DEL FORNER A CATALINA JAUME

Moltes gràcies pel consol
 que m'has intentat donar
 però és mal de consolar
 el qui té el cor ple de dol
 just passa lo que Déu vol
 i serà lo que Déu voldrà
 i Déu faci que allà deçà
 no me senti tant totsol.

Gabriel Company

(Forner Boveta)

GLOSES DEDICADES AL MEU BON AMICBARTOMEU MIRALLES (SOPE)

Enguany per Sant Bartomeu
 me vaig sentir un home ric
 vaig anar a brufar un amic
 perquè me sentia amic seu
 un bon amic no té preu
 ja fa molt de temps que ho dic.

Un pobre desgraciat
 se passetja per la vila
 s'en va cap baix i cavilla
 per què seré tan sortat?
 no hi ha res com s'amistat
 per una vida tranquil·la.

Es pensament sempre vola
 i no s'atura de pensar
 a sa festa vaig estar
 prop de sa meva fiola
 que a jo sempre me consola
 per lo bé que em sap tractar.

En Tomeu bé sap quedar
 quan fa festa pel seu Sant
 amb el seu esforç constant
 s'ha sabut fer apreciar
 i quan mos envia a "mamar"
 forma part del seu encant.

Tot el meu agraïment
 a s'equip de torradors
 desafiant ses calors
 feren un sopar imponent
 se va divertir la gent
 i mos pujaren ses calors.

Gabriel Company

(Forner Boveta)

22 d'Agost 1.993

Dia de l'Homenatge a la meva
 germana Catalina.

Moltes gràcies vull donar
 a l'Ajuntament i a tot el poble,
 per l'Homenatge sentit
 que amb entusiasme li tributau.
 El vostre obrar és molt noble,
 el nostre cor se sent agraït
 i de veres se complau.

(Segueix a la pàgina següent)

HOMENATGE A LA MESTRA D^a CATALINA
BARCELÓ

Molt tenim que aprendre
d'un poble que és agraït
Déu que tot ho té present,
premiarà des del més gran
fins al més petit.

La generositat perdura,
és un valor permanent,
fa feliç la criatura,
és mostra d'amor ardent.

Moltes gràcies i reconeixament
a cada un i a tots plegats,
infants i joves ben recordats,
amb bondat i sabiduria anau creixent.

La confiança que us hem posada,
ens farà viure molt millor,
la vostra vida il·luminada
honra aquest poble treballador.

Pensau que hi ha molt per fer,
l'esforç, el treball, la dedicació
amb entusiasme i atenció,
ens realitzen com a persones
i ajuden a fer el bé.

Sant Joan us demanam
una bendició copiosa,
faro i llum hermosa,
la nostra vida orientau
perquè el poble vagi endavant,
segur, pacífic i lliure
les vostres glòries cantant.

EN MEMÒRIA DE CATALINA FONT MATAS,
ESPOSA DE L'AMO MARTI PUTXO

Seixanta anys visqueren junts
com Sant Josep i Maria
compartint la seva vida
amb pena i alegria
un fort vincle les unia
i mai va ser quebrantat
molt apreciada per tota sa "famili"
i per tothom que la coneixia
pel seu bon modo de ser
va morir dia sis de setembre

de mil nou-cents noranta tres
a l'edat de vuitanta un anys
sobre la una del dia
que Déu la tengui en el cel
amb la seva companyia
una dona que embellia,
educada i curiosa
adamés molt virtuosa'
i fina en tots els sentits
segur que heredà a ses filles
de lo bò que ella tenia
segur que en el cel tendrà
aquell sol dels elegits

rebin consol cristià
sa família i els amics.

Catalina Jaume Ginard

AMOR ALS MENUTS

Quasi entrant a la tardor
diumenge de goig i festa
celebram tot ple d'amor
una diada xalesta
plena d'elogis i honor
per dos infants és la gesta.

Isabel Pilar i Miquel
dos germanets, oh quin dia!
somni daurat com la mel
per nosaltres viva alegria
celebram en gran anhel
la festa en plena harmonia.

Per tu Miquel els cinc anys
i per la teva germaneta
el més gran dels seus vianys
(el bateig), per tu nineta
siguin de goig els afanys
com ton somriure videta.

Per jo siau essent així
d'aquesta terra alegria
dues flors que d'un jardí
teniu dolça fesomia
on sols no gos ni collir
vostra aroma m'extasia.

Ai! reis meus que Déu vos guard
del contagi del maligne
que us porti a la bona part
del corromput món indigne
de coloms blancs un esbart
formau part d'ambient benigne.

de tot cor , la tia

Bàrbara Matas i Sastre

EN MOTIU DEL BATEIG DE LA FILLA D'ENJOAN I NA JERÒNIA

Aquest any noranta-tres
dia del nom de Maria
amb goig vàreu batiar
vostra benvolguda filla,
que sigui vostra alegria
es temps que sobrevindrà,
que el seu Àngel de la Guarda
mai la deixi de sa mà.

Es nom de Maria Antònia
trobo que és molt avengut
té per patrona a Maria
que és model de virtut
i Sant Antòni que és un sant
de primera magnitud
que la guardin de perill
dins un món tan corromput
i protegeu als seus pares
amb alegria i salut.

Catalina Jaume i Ginard

COMENTARI A UNS COMENTARIS

No judiquem malament
el fet del jove ermità
que animat va professar
segons pensava la gent
i llavors tan fàcilment
deixà s'hàbit d'ermità
i fila nostre pensament
per quina causa serà
i tal volta amb això no hi ha
cap motiu de mal intent
per tant sols ho pot jutjar
nostre Déu Omnipotent.

Catalina Jaume i Ginard

AL FORNER BOVETA

En Boveta amb el seu glosar
 escriu de dues en dues,
 pot pegar moltes de fues
 que només arribarà allà
 a on tots solen arribar,
 en que siguin com a juies.

Per molta via que facis
 a jo no m'agafaràs
 ni crec tampoc passaràs,
 com jo, tantes de desgràcies.

Jo crec que has tengut moments
 que has estat un desgraciat,
 si sabesses lo que he passat
 no et sentiries desolat
 ni estranyeries ses dents
 com a jo molt més m'ha passat.
 No sé els problemes teus quins són
 ni tampoc els vull encalsar,
 sa gent no pot endevinar
 lo que he passat en aquest món.

Fa trenta anys que som desgraciat,
 són moltes d'hores passades,
 hi ha hagut moltes vegades
 que es mal pensament m'ha cercat.

En tant com he cavillat
 m'ha vengut en el pensament:
 Crec que pensarà molta de gent
 que ets com un Crist crucificat.

Dius que has estat desgraciat
 i jo he passat molt poc gust,
 per viure no m'ha vengut just
 i amb poc o molt he passat.

Mals "ratos" hem hagut de passar
 per estar el seu servei,
 però no queda altre remei
 més que haver-los de perdonar.

EPITAFI

Jo vos vull dir una cosa:
 I és que a tots deman perdó.
 M'estim més una oració
 que Déu a bon lloc la posa,
 i no he de mester una rosa
 perquè no sentiré s'olor.

Jaume Nigorra

BIAXOS I CAPGIRONS

Bon amic Tomeu Garí
 mos has duit la bona sort
 ho tenc ben clar i ho dic fort
 pel qui me vulgui sentir
 mos has obert el camí
 i mos has donat suport
 i per fer una gira pel Nord,
 en voler podem partir.

Tot el nostre agraïment
 de cap a l'apuntadora
 L SEVA VEU HARMONIOSA

Tot el nostre agraïment
 de cap a l'apuntadora
 a la seva veu harmoniosa
 just la sent el qui la sent.
 Que Déu Pare Omnipotent
 li conservi la penyora
 i la Verge Santa i Senyora
 la alliberi del torment.

Pels qui vos heu desviscut
 per que l'obra sortís bé
 rebeu de part del forner
 la seva humil gratitut
 perquè heu tengut la virtut
 de fer el que heu sabut fer
 i cadascú en el seu paper
 tots hem fet lo que hem pogut.

Gabriel Company
 (Forner Boveta)

LES GLOSES DEL FORNER

Es barri està que treu fum
i ja n'està prou cansat
una festa ha passat
i mos hem quedat sense llum
es batle ho té per costum
de fer aquesta poquetat,
aquest tant com es passat
és més p... que es betum.

Aquest pobre forneret
que ha perdut bastant sa vista
amb sa foscor se despista
i pega sucs per sa paret
i en que no vagi molt dret
no he estat mai comunista
maldament no estigui en llista
votaré a n'en Barrufet.

Quan tornarem a votar
seran ses municipals
votarem als "concejals"
i es que haurà de comandar
molt poc aventatge hi ha

són per s'estil d'informals,
hi ha classes d'animals
que s'assemblen des bramar.

Diuen que el darrer que riu
llavors pot riure més bé
però ha arribat que es forner
de riure no té motiu
si no aprèn de fer es cap viu
hi pot fotre tot quant té
amb so llum de pes carrer
que ha perdut es llixiu.

Com qualsevol pecador
de que he pecat som conscient
no vull passar per dolent
i pretenc de no ser-ho
vos deman amb devoció
que escolteu l'impertinent
digníssim Ajuntament
humilment deman perdó.

Gabriel Company

(Fornet Boveta)

OASI BAIX DE LA VILA

A baix de la Vila, a cada part quència de la formació d'una petita de la carretera de Vilafranca, a zona verda, apareix un mini-ecosistema. dos-cents metres del casc del poble, L'abundància de ombres provoca unes el panorama ha canviat per complet temperatures ambientals més suaus durant els darrers deu anys. tant a l'estiu com a l'hivern.

Mentres a mà esquerra, baixant La humitat és molt abundant i cap al Pou Nou, hi trobam la nau la cadena biològica troba millors industrial de "Automòviles Sant Joan", condicions pel seu desenvolupament. una de les empreses que més llocs Amb aquestes condicions es multipliquen de treball ha creat, un fet un poc els insectes. Això també ha fet que insòlit dins del poble, evidentment distintes espècies d'ocells, abans agrícola i per tant no industrial; no freqüents en aquest paratges, a mà dreta s'ha creat una zona verda, per esser terres de conreu, amb alguna que avui volem comentar. Un i altre figuera i algun amatller, els ocells canvi de fisonomia ha estat realitzat d'aquesta zona poblada de palmeres, gràcies al treball i directrius dels han trobat menjar abundant i seguretat membres d'una mateixa família: els germans Gayà Rotger.

(Segeuix a la pàgina següent)

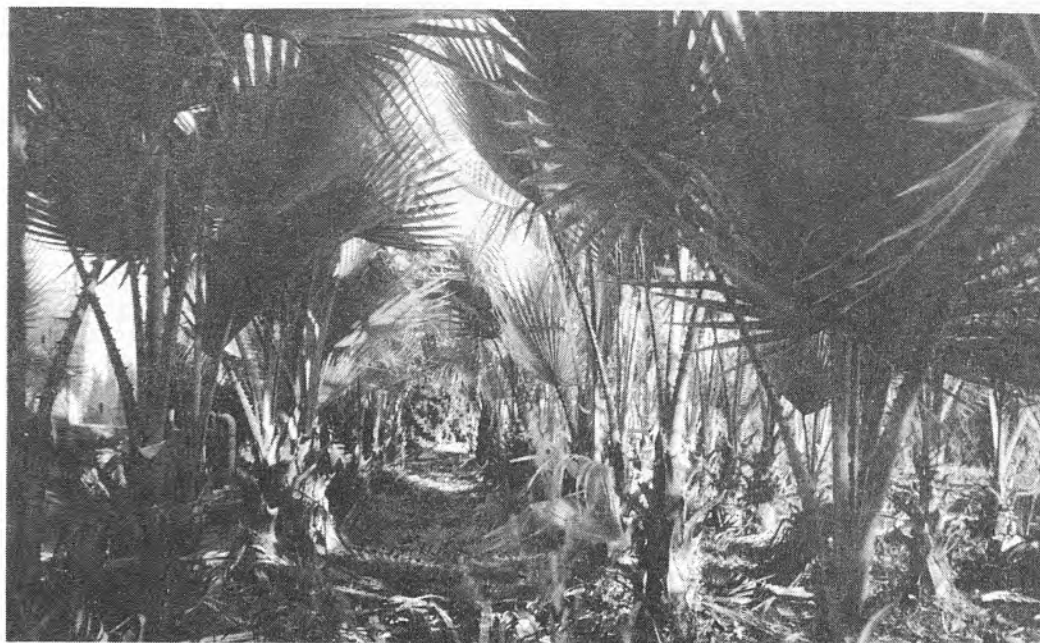
Ens ha explicat en Miquel Gayà Rotger (Fideuer) que com a conse-

OASI BAIX DE LA VILA

en front dels seus depredadors naturals, Parlant del ocells que aquests (moixos, genetes, rates, mostels... anys han fet niu en aquesta petita i l'home), ja que les fulles seques zona de verdor coneguda per "Sa Cova" del terra fan renou que delata la i voltants, segons ens ha explicat presència del depredador. D'altra en Miquel Fideuer que és molt observador banda l'abundància d'espines que de la naturalesa, ha vist sis parelles tenen les soques de les palmeres, de rossinyols i més de deu parelles fan difícil que s'hi puguin enfilars de metleres, dins la plantació de o entrar-hi. palmeres o molt aprop d'ella.

Les palmeres durant la nit i Altres espècies d'ocells van durant els dies de molta humitat, a dormir a les palmeres per motius agafen importants quantitats d'aigua de seguretat com ja hem explicat a través de les fulles, una quantitat abans, i també per les bones condicions d'aigua que s'emmagatzama en els de resguard davant les inclemències teixits del seu tronc, i una mínima meteorològiques.

part cau en forma de gotes grosses, Tot un món, un món petit, un gotes que cauen sempre en el mateix mini-ecosistema, segons diuen els lloc, de manera que arriben a regar científics, creat per l'home que la terra en petits redols que és amb tanta freqüència (incendis fo- allà on la palmera té les arrels, restals, urbanitzacions, carreteres, fent d'aquesta manera un ús molt aprofitament d'arenes i graves...) racional i econòmic de la humitat s'ha anat destruint la natura en i l'aigua. lloc de protegir-la.

SEQUERS DE FIGUES I LES VERGES

Les figues, verdes o seques, eren el principal aliment per engreixar als porcs, que a totes les cases tenien per fer les matances o per vendre, que era una de les principals fonts d'ingressos de l'any i que a moltes famílies s'empraven per pagar deutes contrets la resta de l'any.

Per guardar-les era precis secar-les abans i per això es montaven els sequers, aquests tenien imprescindiblement una caseta, un forn i els canyissos.

Les casetes de sequer estaven fetes de paret seca d'una amplària ben considerable, tres o quatre pams, i la majoria d'un sol aiguavés, estaven cobertes per bigues de pi o altre llenyam, tallats de lluna perquè no es corquessin i amb la canyissada coberta de teules. El forn estava al costat, motes vegades cobert per un porxo o enremada.

Els canyissos estaven fets d'aubons o caramutxes, col·locats un devora l'altre, fermats amb una cordeta a tres o quatre vergues d'ullastre.

Si bé, es veritat, que fa molts d'anys que no es fan grans sequers, encara avui es poden veure alguns canyissos a cases particulars per secar les poques figues que tenen

i així una vegada seques i passades pel forn, poder-les aplanar i ensistar dins una caixa, més o menys grossa, o dins pots de vidre. Aquestes són per menjar, les que no eren tan bones o s'havien banyades, després de passar-les pel forn, sense aplanar, es posaven a un caramull o dins un graner, són els rutlons i es guarden per donar als animals.

La temporada de figues solia començar passada la Mare de Déu d'Agost i acabava per Sant Miquel. Les dones es replegaven amb estols que anaven a fer la temporada a les possessions, n'hi havia que dormien a la mateixa casa i a les vetlades s'organitzaven les aplanades de figues o pelades d'amatles i quasi sempre acabaven en festa a on anaven els joves per estar més aprop d'elles. Aquestes vetlades es prolongaven durant pràcticament tot l'hivern alternant amb altres festes tradicionals, com les Verges per exemple.

Era costum de molt de temps enrera, per la vigília de la festa de les Verges (21 d'Octubre) fer serenates a les allotes amb edat de festetjar.

Els músics en tota mena d'instruments, improvisaven grups per anar

(Segueix a la pàgina següent)

SEQUERS DE FIGUES I LES VERGES

a cantar cançons d'amor davant les pels animals, fent que les figues cases a on hi vivia l'estimada, ben no siguin tant importants per l'engreixament dels porcs i també per lo

Les agraciades, que aquesta nit molt que els arbres dificulten la fredolencia dormien amb les finestres feina agrícola que fan les modernes mig obertes per poder-se despertar màquines.

en sentir el trespoleig i escoltar millor les serenates, sortien al L'altre queda molt ben explicada balcó o a la finestra per saludar amb la cançó que hem tret del cançoner la gent que feia la serenata i els mallorquí que a continuació els transconvidaven a entrar a casa per obse- crivim:

quiar-los amb bunyols amb sucre i mel i altres pastissos i a beure un glopet de vi blanc, moscatell, melvasia o arrop.

Un home que va pel món
ha d'esser útil i destre.
Quantes n'hi ha que fan festa
per les Verges, i no ho són?

Tant una costum com l'altre, pràcticament han desaparegut. Una degut a la modernització del pinsos

Carles Costa i Salom

NOTÍCIES DE DARRERA HORA

CANVI DE METGE

En el moment de tancar l'edició de la revista del mes de Setembre, ens arribà la notícia de la designació de Domingo Fernandez Lara com a metge titular de Sant Joan, que substitueix a Maria Dolores Saiz Morcillo que ha estat destinada a Campos.

Maria Dolores-Lola- ha ocupat la plaça de metgessa de Sant Joan des de principis de 1.987, quan es jubilà el metge Arnau Company.

De les opinions recollides entre pensonistes i gent més jove, pareix esser que la feina que com a metge de capcelera ha realitzat Lola durant aquests anys, ha estat molt positiva

i apreciada. Si en els primers temps tngué dificultats, poc a poc, Lola amb comprensió i amb le necessària energia, es va anar guanyant la confiança dels santjoanes, a força de demostrar que era una excel·lent metgessa i persona, que com qualsevol ser humà haurà tingut o comès les seves equivocacions o errades.

La confiança i l'estimació són sentiments recíprocs i així ha estat com entre la metgessa i els santjoaners es va establir un corrent d'afecte, que en aquest moment de la despedida s'ha notat.

Gràcis Lola pel que ens has ajudat.

COMENTARI A UNS COMENTARIS

Foren molts els santjoaners que el passat dia 15 d'Agost a l'Ermita de Valldemossa, assistiren a l'acte en el qual es va imposar l'hàbit d'ermità a **Josep Bauça Bauça**, fill d'en Llorenç "Reimoro" i del que s'en va parlar a D.D., publicant la notícia i poemes referents a l'acte.

Va esser el diari "**Ultima Hora**" del dia 27 d'Agost que publicava la notícia de que Josep Bauça havia penjat els hàbits. La notícia va ser molt comentada a dins Sant Joan.

El citat diari publicava unes declaracions atribuïdes a Josep Bauça on aquest jove explicava la seva desició.

Na Catalina Jaume, la nostra col.laboradora en uns versos que inclouem a la pàgina corresponent, expresa el nostre pensar envers d'aquest fet. Nosaltres no som ningú per jutjar les decisions dels demés.

D.D. no vol afegir cap comentari. La pròpia consciència i la llibertat personal han de ser respectades.

L'EXEMPLE DE L'EX-ERMITÀ

Baix d'aquest títol, els diaris **ultima Hora** i **El Dia del Mundo**, publicaren el diumenge dia 5 de Setembre a la secció de "**Cartas al Director**" una carta firmada per Maria Gilda Muñoz, que no sabem, de moment, qui és i que aporta el seu punt de vista

en aquesta polèmica, a nivell local, que ha despertat el fet de que en Josep Bauça hagi penjat els hàbits després de 12 dies d'haver-li estat imposats el passat dia 15 d'Agost.

La carta de Maria Gilda diu així:

"Aquests dies es parla de l'ex-ermità de Valldemossa que va deixar els seus hàbits i que prefereix ara servir als altres. Aquest és un bon exemple de que aquesta persona ha vist les coses clares, que hi ha llum en el seu pensament. Jesús i els Apòstols no foren ermitans, no visqueren dins convents, no construïren temples religiosos.

Tan de bò tothom començàs a comprend ja, que el vertader ermità, Apòstol de Crist, Sacerdot de Déu, està en tot aquell obrer, que a casa seva, amb la seva família unida i Crist o amor (estimació) en el seu cor, té com a únic temple, casa seva, vivint una vida senzilla neta, d'harmonia, de pau, etc.; només així s'està més aprop de Déu, tot l'altre és comèdia que l'únic que fa és allunyar-nos més d'Ell.

.....
.....

Una obrera més de l'Església pobre que està a casa meua, agraeix la publicació d'aquesta carta.

Maria Gilda Muñoz

DÉU SAP A ON

Em vaaig sentir molest, davant aquella contesta. Jo només havia complit el pacte que vaig fer amb n'Esperança. Havia deixat passar una setmana i el meu propòsit era donar-li les fotografies. I deixar-me només, les que ella m'autoritza. Sempre he cregut que una fotografia d'una persona és cosa de dos. Si el retratat no m'autoritza mai he mostrat una fotografia. És una ètica professional, d'un fotograf afeccionat.

Jo tenia les fotografies i encara que havien passat unes quantes setmanes, jo havia tornat a aquella plaça mitja dotzena de vegades, però mai havia donat un resultat positiu, no havia vist ni rastre de la misteriosa model que temps enrera havia trobat per casualitat aprop d'allà.

La curiositat, les ganes de resoldre la gran quantitat d'interrogants que tenia dins el cap i les imatges que guardava dins el caixó de l'oficina no em deixaven viure del tot tranquil.

Calcul que havia passat un mes des de que aquella veu ansiona m'havia contestat quan vaig decidir tornar a cridar. Havia promès entregar les fotografies. Tenia la sensació de que guardava una cosa que no era meva.

- Digui, digui, -va contestar una veu dolça de dona-.

- Perdoni, es vostè una familiar de n'Esperança?

- Sí, sí, som la seva mare, Qui és vostè?, saben res d'ella?, l'heu trobada? -digué aquella dona amb una veu tremolosa.

- Miri, no crec que jo sigui la persona que vostè espera que li telefoni... jo som un fotograf afeccionat que ara fa devers un mes va fer unes fotografies a n'Esperança... i ella em va donar aquest número de telèfon, perquè li pogués entregar les fotografies, i la veritat es

que cada dijous a l'hora que surten de l'Institut he passat per la plaça per veure si trobaria n'Esperança...

- Sí, sí, ella va deixar dit que li havien fet unes fotos i que segurament cridarien... Però qui és vostè?

Li vaig dir el meu nom. Vostè no me coneix i jo a n'Esperança només l'he vista una vegada mai... Però a Vilafranca i a Sant Joan tothom me coneix... Li vaig dir per tranquil·litzar-la, afagint quina era la meva feina.

La meva informació paraixia que havia aconseguit tranquil·litzar un poc a aquella senyora.

- Puc confiar en vostè?, és que a ca nostra ha succeït una gran desgràcia... Uns dies després d'haver-se fet les fotograafies, n'Esperança complia 18 anys... El mateix dia que els complia, en lloc de fer una festa... ca nostra va esser una vall de ll'agrimés... N'Esperança ens va deixar una carta... a on ens explicava que se n'anava de ca nostra per a sempre i que no la tornariem a veure mai més... La veu que m'arribava a través del telèfon s'interrumpia ofegada pel plors

- Senyora, senyora, quan ho sent... ara comprenc... les paraules de n'Esperança... que aquell dia em varen pareixer un poc misterioses.

- Donàrem part a la policia i a la guardia civil però no hem sabut res...

- Senyora, jo crec que no puc fer res per vostès... però m'agradaria fer-lis arribar les fotografies... Si vostè me diu el nom del seu hort i a on cau... un dia, quan pugui, vendré a coneixer-los i a donar-lis lo únic que jo les puc donar... o sigui les fotos...

DÉU SAP A ON

- No, no, per favor no vengui... així com està el meu home, seria capaç de rebre-lo amb l'escopeta... No vol saber res de gent externa, gent que no coneix... Torni a cridar d'aquí a un parell de mesos, per ventura n'Esperança haurà tornada... Però per favor, no digui a ningú tot el que li he contat, -digué la veu suplicant-.

- Tant de bò senyora! -livaig dir en tota sinceritat, - que ella torni i estigui tranquil·la senyora que encara que les conegués no diria res.

Passaren uns mesos i passaren uns anys. I jo seguia conservant les fotografies de n'Esperança. Discreta-ment vaig fer averiguacions per conèixer la identitat d'aquesta família. Però encara que el nom d'Esperança no és molt abundant, en un poble gran, una petita ciutat, no es coneix tothom, com en un poble petit com el meu.

Un dia inesperadament vaig rebre la visita d'un home desconegut. Una companya de l'oficina em va dir:

- Aquí defora hi ha un home que diu que no vol res, però que vol conèixer a un empleat que es dedica a fer fotografies les hores perdudes.

En aquell moment jo no pensava ni molt menys en n'Esperança.

- Bon dia tenga, és vostè que fa retrats qualche pic?, em va preguntà el desconegut.

- Sí, li vaig dir jo, indicant-li que s'assegués.

- Som el pare de n'Esperança, aquella allota que vostè va retratar ara fa dos anys a la Plaça del Mercat...

Era un home torrat pel solde foravila, amb els cabells grisos, amb veu angustia- da, premeturament enveït, i amb un imperceptible tremolor a les mans que havia posat damunt la taula.

- I a on és n'Esperança?, li vaig demanar, interrompint-lo.

- Déu sap a on, -va dir i es va posar a plorar.

Si lés llàgrimes d'una dona m'impresionen, més m'impresionaren les llàgrimes d'aquell home granat, encorrit per la feina i el sofriment.

- No heu tornat a saber res més d'ella?

- Sí, va tornar... unes setmanes. Ha tornat tres o quatre vegades en aquests dos anys. Inesperadament, sense avisar, torna i diu que ve per no tornar-se'n mai més... però al cap d'uns dies o d'unes setmanes d'estar per aquí, se'n torna anar sense dir res més... La família sufrim tant que qualche vegada hem comentat que ens estimariem més que ens diguessin que és morta... I és que sempre estam esperant la mateixa notícia; que ens diguin que és a la presó o que l'han trobada en coma o morta per una sobredosis.

- El seu problema és la droga?

- Sí, la droga i altres coses, que fan que no entengem el seu comportament...

- Però a on és ara n'Esperança?

- Déu sap a on! Déu sap a on! exclamà amb vou afagada i agafant el sobre on havia les fotografies. sortí rapidament de l'oficina.

Ha passat cinc anys d'aquell dia i no he tornat ha saber de notícia de n'Esperança i de la seva família.

Miquel Florit Huguet

EL PETIT MUSEU DE LA RECTORIA

La rectoria de Sant Joan es pot considerar una prolongació del museu parroquial instal·lat a les tribunes de l'església. Les sales de la casa rectoral estan guarnides amb una col·lecció de pintures, la major part retirades del culte; algunes d'elles tenen un notable valor artístic, i totes ofereixen un interès històric i cultural. El seu inventari pot ser un apèndix al catàleg del museu parroquial recentment editat¹.

Vet aquí la relació, descripció i notícies històriques de cada una d'aquestes obres.

LA MARE DE DEU DEL ROSER. Tela (144 x 120 cm.) amb marc de fusta. Dins un medalló central ovalat, la Mare de Déu, asseguda a un sitial, i el Nin Jesús que ella té en braços, presenten el sant rosari a sant Domingo i a santa Catalina de Sena, agenollats als seus peus; darrera ells hi ha un grup de devots encapçalats per un papa (sant Pius V?). El medalló central està envoltat per quinze medallons més petits amb els misteris del Rosari, en miniatura. En la part superior un estol d'àngels mostra rosaris amb les mans. Un rosari de roses blanques i vermelles circumda tot el conjunt. S'atribueix al pintor Mateu Lòpez, o al seu fill, també Mateu (El pare va pintar per a la parròquia de Sant Joan una taula de santa Anna l'any 1561²).

LA IMMACULADA CONCEPCIÓ I DOCTORS FRANCISCANS. Tela (128 x 98 cm.) amb vasa de fusta negra. La part superior del quadre l'ocupa una figura molt elegant de la Immaculada Concepció, entre níguls i àngels; a la part inferior, agenollats i contemplant la Verge, el Beat Ramon Llull amb el llibre de l'*Art general* i una ploma en actitud d'escriure, sant Bonaventura que sosté l'edifici d'una església amb la mà esquerra i porta una ploma en la dreta, i el doctor Duns Escot amb una ploma i un llibre on es llegeix: *Dignare me laudare te...*; dos àngels, un a cada costat de la Immacu-

lada, porten amb una mà un birret de doctor, i flors simbòliques amb l'altra.

SANT TOMÀS D'AQUINO. Tela de grans dimensions (276 x 224 cm.) amb vasa ampla de fusta. El sant, en actitud d'escriure, seu a una taula sobre la qual hi ha alguns llibres, entre ells la *Catena aurea*. Sant Pere i sant Pau, drets a un i altre costat, inspiren els escrits del sant, amb un gest de l'índex de la mà dreta; a l'angle superior dret apareix la Verge amb el Nin Jesús. Diuen que procedeix de l'església enderrocada del convent de sant Domingo, de Ciutat, com altres quadros que hi ha a l'oratori de Consolació.

AL·LEGORIA DEL BON PASTOR. Tela (130 x 93 cm.) amb vasa de fusta llavorada i daurada. La part inferior mostra la figura asseguda de Jesucrist, de les nafres del qual raja la sang que forma un bassol on van a beure un estol d'ovelles; un poc més amunt, a la part dreta, hi ha la figura de santa Margalida amb un drac encadenat; en la part superior central Jesús i Maria sostenen unes cadenes amb què està lligada una ànima; a la part esquerra l'ànima és acompanyada en el seu trànsit per Jesús, Maria i Josep, i a la dreta és coronada per Jesús en presència de Josep i Maria.

Peces del retaule antic de Consolació, obra de 1689. Ocupaven les parts laterals del cos central del retaule³.

1. **SANT ROC.** Taula (125 x 56 cm.) sense marc. Figura amb hàbit de peregrí, acompanyat per un ca; un àngel li cura una nafra de la cama.

2. **EL BEAT SALVADOR D'HORTA.** Taula (125 x 56 cm.) sense marc. El beat, en un camp de conró amb quatre persones que hi treballen,

porta una pala de cavar.

Peces del retaule de la capella de sant Bonaventura, que ocupà fins l'any 1918 la part esquerra del creuer de la capella del Roser a l'església vella.

1. **SANT JAUME I SANT LLÀTZER.** Tela (46 x 90 cm.) amb vasa de fusta. Sant Jaume, en figura de peregrí, du la copinya, el bastó i la carabassa. Sant Llàtzer és el captaire de la paràbola evangèlica; està mig ajagut, amb un ca que li llepa les nafres. El quadro ocupava la part central del bancal o predel·la del retaule.

2. **SANT PASQUAL BAILON.** Tela (46 x 27 cm.) amb vasa de fusta. El sant està agenollat damunt uns núvols, adorant l'Eucaristia en una custòdia que li presenta un àngel. Era la part dreta de la predel·la.

3. **SANT PERE D'ALCÀNTARA.** Tela (46 x 27 cm.) amb vasa de fusta. La figura sosté una gran creu amb la mà dreta; en el fons hi ha un paisatge de marina, amb una nau. Part esquerra de la predel·la.

4. **SANT DOMINGO DE GUZMAN.** Tela circular (70 cm. diam.) amb vasa de fusta col·locada damunt una base rectangular (77 cm.). La figura del sant té en la mà esquerra el llibre de la regla obert, en la dreta du la creu patriarcal, i als seus peus hi ha una esfera amb la creu i el ca amb la teia simbòlica. Constituïa el cos superior del retaule⁴.

Altres quadros procedents de l'església vella.

1. **SANT JERONI, PENITENT.** Tela (212 x 145 cm.) amb vasa de fusta llavorada i daurada; a l'angle superior esquerre un àngel toca la trompeta del judici. Estigué col·locada a una de les parets laterals del presbiteri, damunt el portal d'una de les sagristies.

2. **SANTA ROSA DE LIMA.** Tela (223 x 140 cm.) amb vasa daurada. Representa la santa agenollada davant una aparició de la Mare de Déu amb el Nin Jesús. Feia parella amb l'anterior; abans havia estat dins la capella del Roser⁵.

3. **EL MISTERI DE BETLEM.** Tela (145 x 87 cm.) amb marc daurat. Representa el Nin Jesús amb Maria i Josep, i un pastor adorant i oferint un anyell; en la part superior dreta, un paisatge de camp, i a l'esquerra, la glòria amb àngels. Quadro col·locat l'any 1808 a la part superior del retaule de sant Cristòfol, en la capella que avui és del Cor de Jesús⁶.

4. **EL BAPTISME DE JESÚS.** Tela (73 x 53 cm.) amb vasa de fusta. Jesús, dins l'aigua del riu Jordà, és batiat per sant Joan que té l'anyell ajagut als seus peus. En la part superior, voltats de núvols, el Pare etern i el colom, símbol de l'Esperit sant. Presidia la capella del baptisme, que ara és el portal del campanar⁷.

5. **LES FILLES DE MARIA.** Tela (180 x 117 cm.) amb marc molt senzill. Mostra la Puríssima Concepció amb quatre al·lotes agenollades als seus peus, amb vestits de l'època. Obra del pintor Salvador Torres l'any 1904, a despeses de l'associació de Filles de Maria⁸. En ocasió del cinquantenari de la definició dogmàtica de la Immaculada Concepció, va ser col·locada a la paret lateral dreta de la capella de la Puríssima, fent parella amb el quadro de la Mare de Déu de Lourdes que avui encara es troba a la part esquerra. L'any 1953 fou substituïda per una pintura de santa Maria Goretti, de Mn. Llorenç Bonnin.

6. **SANT VICENÇ FERRER.** Tela (95 x 68 cm.) sense vasa. El sant dominic és representat en actitud de predicar; partdamunt la figura hi ha una cinta amb la llegenda *Timete Deum...*; als seus peus, un capel cardenalici i una mitra; al fons, a la part esquerra, una escena de sant Vicenç predicant als nins. Estava a la capella del

Sant Crist, dins el Roser⁹.

Teles per cobrir les imatges de les capelles, la setmana de passió i la setmana santa.

1. EL SAGRAT COR DE JESÚS. Tela (260 x 130 cm.) amb vasa daurada. Es va col·locar quan es féu el retaule, l'any 1890¹⁰.

2. SANT ANTONI ABAT. Tela (197 x 106 cm.) sense vasa. A l'angle inferior esquerre, el foc simbòlic, i en el dret, per darrera la figura del sant guaita el porquet. Fou restaurada l'any 1882¹¹.

3. LA IMMACULADA CONCEPCIÓ. Tela (220 x 116 cm.) amb vasa senzilla de fusta. La figura descansa sobre una esfera, amb la mitja lluna i la serp, entre dos petits àngels; a dalt, entre els núvols de la glòria, dos grups de tres

angelets. Obra possiblement del mateix autor del retaule de la Puríssima, l'escultor Lluís Font, l'any 1883¹².

4. LA MARE DE DEU DEL ROSER. Tela (180 x 117 cm.) sense vasa. La verge, amb corona imperial, i el Nin Jesús mostren una rosa amb la mà. Col·locada l'any 1813 en el retaule que s'havia fet de bell nou a la capella¹³.

5. LA MARE DE DEU DEL CARME. Tela (197 x 115 cm.) amb vasa de fusta. La figura de la Mare de Déu du una corona d'estrelles; ella i l'Infant Jesús tenen un escapulari a les mans. La pintà l'escultor Bartomeu Amorós l'any 1908, quan la imatge fou instal·lada, a despeses de la mare del Rd. D. Francesc Mas i Galmés, a la capella que fins llavors havia estat de sant Gaietà¹⁴.

Josep Estelrich i Costa

NOTES

1. ESTELRICH I COSTA, J. *Catàleg del Museu parroquial de Sant Joan*. Mallorca 1993.

2. LLOMPART, G. - PALOU, J.Mª - PARDO, J.Mª. *Els López dins la pintura del segle XVI a Mallorca*. Palma de Mallorca 1988, pag. 145.

3. ESTELRICH COSTA, J. *El pujol de Consolació de Sant Joan*. Mallorca 1993, pag. 58.

4. En el cos central del retaule hi havia el quadre de sant Bonaventura que avui es troba a la sagristia, i tenia a cada part, en teles ovalades, les pintures de sant Joan de Capestrano i sant Bernadí de Sena; les teles han desaparegut i les vases són en el museu parroquial, nro. 143). APSJ (Arxiu parroquial de Sant Joan), 21.5.1, f. 3v.; 39.6, f. 18.

5. APSJ, 21.5.2, f. 1v.

6. APSJ, 21.5.1, f. 2; 61.4, f. 165.

7. APSJ, 21.5.2, f. 2v.

8. APSJ, 43.3, f. 25; 64.1, fs. 18-19.

9. APSJ, 21.5.1, f. 3v.

10. APSJ, 21.5.4, f. 2v.

11. APSJ, 62.2, f. 22.

12. APSJ, 21.5.2, f. 3v.

13. APSJ, 63.3, folis posteriors, 8.

14. APSJ, 43.3, pag. 121.

BRODADORES A MÀQUINA

L'art del brodat a màquina, si bé no és tan antic, com el del brodat a mà, des de principis de segle ha tingut a Sant Joan, dignes representants.

La primera brodadora a màquina de la qual se'n té record fou Donya Joana Girard, natural de Sant Llorenç, que es casà amb el menescal Don Guillem Gayà Bonet.

Era ua dona amb moltes qualitats humanes i domèstiques, sabia fer totes les feines pròpies d'una dona i de la casa. Era una bona cuinera i sabia fer unes confitures, mermelades i fruita confitada, que moltes dones, fossin senyores o criades de Sant Joan, no sabien fer ni havien vist fer mai.

Era mestra d'escola, tenia el títol, però no va exerci mai.

El seu poble nadiu, Sant Llorenç sempre ha tingut fama d'esser un poble amb una gran tradició de brodadores. No és estrany, idò, que Donya Joana, a més de les altres qualitats domèstiques, també va ser una gran brodadora.

A pesar de la seva condició de senyora, en temps de la seva joventut, els primers anys que va viure a Sant Joan, es va dedicar a brodar per altri i va tenir temps d'ensenyar a allotos i jovenetes de Sant Joan a brodar.

Una destacada alumne de la senyora del menescal, va ser Catalina Font Mates, (Xisqueta) que es va dedicar durant més de 50 anys a brodar per altri.

Una deixeble de madò Xisqueta

fou Catalina Barceló Bou (Sèbia), que també es dedicà quasi tota la seva vida a l'art del brodat.

ANTÒNIA CAIMARI JAUME

Antònia Caimari Jaume, que fou coneguda per n'Antonina Pupuda es l'al.lota de la fotografia de la contracoberta. N'Antonina era filla del moliner Onofre Puput, que tenia el molí fariner en Es Revellar, a prop del camí que és continuació del carrer Fray Lluís Jaume.

N'Antònia Caimari Jaume va ser una dona dissortada, esposa agnegada i mare generosa que morí a l'edat de 37 anys, el dia 4 de Març de 1.941. Havia nascuda dia 26 de Setembre de 1.903. Tendria avui 90 anys.

Es casà dia 1 de Febrer de 1.927 amb Joan Nicolau Bauçà (Parrec) i el matrimoni tingué cinc infants:

Gillem, Catalina, Francisca, Antònia i Margalida.

El seu cor que tant va estimar, era un cor malalt. Setmanes abans de morir, concient del seu greu estat, fa agafar a n'en Gillem, el seu fill major de 12 anys, i a més de fer-li altres confidències, en tota serenitat li va dir: "No me sap greu el morir-me, el que me sap greu és deixar-vos a vosaltres tan petits".

Morí poc temps després, quan n'Antònia Pupuda va morir, la seva filla Margalida (del Taller), la darrera, sols tenia dos mesos i dos dies.

